

Märka kunsti! Valga XXII kunstikuu

Aapo Pukk eelmise aasta kunstikuul portreeterimas kultuuri- ja haridustöö juhti Kaja Sisaskit. Parempoolsel pildil avab kunstnik Viktor Fjodorov näituse.

Valga linnas on pimedast ja pisut süngest novembrikuust tehtud särav, värvikas ja rõõmu pakkuv kunstikuu.

22 aasta jooksul on ühest pildinäitusest saanud midagi hoopis suuremat ja laiemat, kui lõuendil, paberil, ruumis ja raamis nähtu ning kuuldu. Tänu kunstilebestele valgalastele on pikaajase traditsiooniga sündmus andnud põhjuse uurida, milline tähendus on Valga kunstikuul ja milles seisneb kunst — oma mõtteid kunstist jagavad endised ja praegused valgalased.

Raul Oreškin

kunstikuul üks korraldajatest

Paar päeva tagasi tutvustas maailmakuulus kunstnik, teadur ja kuraator Oron Catts Tartu Loomemajanduskeskuses üht tulevikutrendi, mis jääb sünteetilise keemia valdkonda. Catts mainis muuhulgas, et kunstiga hakkas ta tegelema siis, kui teaduse piirid talle kitsaks jäid. Catts ei kasuta pintsli ega värve, vaid hoopis tüvirakke, millest kasvatab erinevaid objekte. See on tema võimalus tõstatada diskussioone, mis balansseerivad teaduse, kunsti ja eetika piirid. Miks ma sellest räägin? Paljudes valdkondades on välja kujunenud head tavad, millest tohib rääkida ja millest mitte. Paljud teemad on kas liiga valesid või liiga kergemeelsed, et nende üle arutleda. Väga paljudel juhtudel me lihtsalt ei räägigi, vaid oleme vait. Ning siin tuleb appi meile kunst ja kultuur laiemalt, millel on võime tõstatada uusi küsimusi, luua tähendusi, algatada arutelusid... anda ainek mõtlemiseks.

Seega on väga vajalik, et kunstnikel ja loojatel laiemalt oleks võimalus oma loomingut vaatajatele avada ning meil, vaatajatel, sellega suhestuda ning seeläbi loojatele tunnustust avaldada. Oluline pole, kas looming meeldib või mitte. Oluline on, et see tekitaks mõtteid ja küsimusi. Tartus toimub kord aastas nišifestival Hullunud Tartu, mis

ühendab alternatiivseid poeete, kunstnikke, muusikuid jt. Hiljaaegu hõikasin välja, et mulle meeldib, kui Tartu vahelpeal „hullub“ — meeldibki, sest see annab mulle valiku, kas minna „hullude päevade“ ajal kaubanduskettidesse või kultuuritemplisse.

Head valgalased, põnevad saabuval kunstikuul!

Ülevi Eljand

arhitekt

Kunsti on ikka vähe, eriti väikelinnades. Valga kunstikuul on ilus traditsioon. Algul oli ta kohalike loovimeeste loominguline pidupäev. Kuivõrd mul endal on ERKI haridus ja palju kunstnikest sõpru ning tuttavaid, oli kerge siia tuua parimat Eesti professionaalset kunsti — maali, graafikat, ehtekunsti, skulptuuri, keraamikat, tekstiili. Ise algatasin koos Heiki Kongiga puuskulptuuride sümposiumide traditsiooni, mis on kestnud pikki aastaid. Linnaarhitektina oli võimalik linnaruumi paigutada huvitavaid monumentaalskulptuure. Ma olen ikka seda meelt, et linnapildi atraktiivsus otsustab selle, kas inimesed tahavad selles linnas elada, kas siia tulevad tööle loomingulised inimesed, kas turistidel on siin õdus ja huvitav ning see omakorda määrab linna majandusliku edukuse.

Varje Schmidt

sõnakunstiringi juhendaja

Kunsti puudutus võib olla vaikne ja õrn, kuid tema mõju ulatub sügavale sisse ja kaugele avarusse. Hea, et Valga ajaarvamises on kolmeteistkümnend kuu — kunstikuu. See on kuu, mis liigub paralleelselt meie värvilise ja vihnamärja sügisega ning ei jäta kedagi külmaks. Ehk just sellepärast sobibki kunstikuul kõige paremini suvejärgsesse aega: ka maailm hakkab maalima ja valgus vormima ja loodus lootma, et pikal rahulikult talveajal saabub inimestesse rahu ning aeg kunsti nautida.

Henn Soopalu

kunstnik, kunstnike liidu liige

Kunstikuul korraldamise traditsioon on väga ilus, olen tänulik korraldajatele, et Valga linnas on suudetud seda elus hoida nii pikkade aastate vältel. Mul on hea meel, et juurde on tulnud palju huvitavaid mõtetega loomingulisi inimesi. Ise olen oma töödega jõudumööda 22 aasta kõigil näitustel osalenud.

Loominguga on ikka nii, et ideest võib valmis töö saada kahe tunniga, kahe päevaga või mitme aastaga. Kui idee ei ole veel päris küps, on raske esimene joon või värvilaik paberile saada, vahel võib esialgu kavandatud välja tulla hoopis midagi muud. Tänavu saab minu töid näha nii kultuuri- ja huvialakeskuse kui ka muuseumi näitusel.

Raivo Behrsin

bändide „No Fun“ ja „Brain Drain“ vokaal

Alates 20. sajandi teisest poolest on kunsti mõiste väga häguseks muutunud. Kunst on väljunud traditsioonilistest piiridest ja raamidest. Tänapäeval pole enam võimalik öelda, mis on kunst või millega kunstnik peaks tegelema. Kunsti võib teha igaüks, kes ise arvab, et ta seda teeb. Kunsti defineerimisel puudub üksmeel nii kriitikute kui ka kunstiajaloolaste hulgas.

Pärast seda, kui Andy Warhol 1964. aastal eksponeeris näitusel nõudepükskäsna „Brillo“ karpe, saab enam-vähem ükskõikmida nimetada ka kunstiks. Kõik sõltub tähendusest ja kontekstist. Kui pakendikastid tuua ära laost või poeriiulilt ning asetada need näitusesaali, võib väljapanekust saada ahhetamapaneele meistriteos. Aga kas või millistel tingimustel see ikkagi juhtub? Kas lõuendile valatud värv või purki lastud fekaalid muutuvad automaatselt kunstiteoseks või on selleks veel midagi vaja? Kui poliitikat ja seammemeestest on süda paha, kas see on kunst või tervisehäire? Head nuputamist!

Linnaelu

Liivimaa süda Valga — reipaks, roheliseks ja rahvusvaheliseks linnaks

2011. aasta kevadel jõuti arusaamisele, et Valga linn vajab uut, eesmärgistatud, uue Euroopa Liidu rahastamisperioodi võimalusi arvestavat ja olulisi siht-rühmi kaasavat arengukava. Töö arengukava koostamiseks kestis 2011. aasta sügisest kuni selle heakskiitmiseni Valga linnavolikogus 28.09.2012.

Linna uues arengukavas soovitakse, et Valga oleks 2020. aastaks **Liivimaa süda — reibas, roheline ja rahvusvaheline**. Arengukavas on kokku lepitud linna arengut kõige enam mõjutava 15 eesmärgi saavutamise ja koostatud tegevuskava aastateks 2012–2016. Arengukava koostamises osales üle 50 esindaja erinevatest organisatsioonidest ja sihtühmadest. Arengukava oli ettepanekuteks avatud peaaegu kogu suve: 11. juunist kuni 1. augustini ja 21. augustist 11. septembrini. Laekunud ettepanekuid arvestati peaaegu täies mahus.

Arengukava koostati ja kinnitati Valga linna eelarvestrateegia aastateks 2013–2016, see kinnitab Valga linna tasakaalukat eelarvepoliitikat ja võimekust kaasrahastada arengukava alusel võimalikke Euroopa Liidu programmide taotletavaid arendusprojekte.

Arengukava ja eelarvestrateegia koostamise kohustuse paneb ühelt poolt kohaliku omavalitsuse seadus, teiselt poolt on need dokumendid kohaliku kogukonna kokkulepe, millisen soovitakse linna tulevikus näha ja kuidas seda üheskoos saavutada.

Arengukava võtme-eesmärkideks on:

1. Töövõimalused ja töajõu kättesaadavus on paranenud. Tööajaturul valitseva lõhe vähendamiseks näeme arenguvõimalusena eelkõige linna otsustajate ja ettevõtjate koolitamist ning teadlikkuse tõstmist, et suudetaks enam kasutada Euroopa Liidu ja Eesti riigi poolt pakutavaid ettevõtlustoetusi (eelkõige ekspordi, müügi ja innovatsiooni arendamiseks). Teisest küljest on oluline koostöös ettevõtjatega alustada linna turundamist investeerimiskohana, sest potentsiaalse välisinvestori suudab eelkõige siia meelitada kohapeal juba tegutsev aktiivne ettevõtja ja Valga linna kui ettevõtluseks hästi sobivat paika kiitev kohalik ettevõtja.

2. Hea mainega ja konkurentsivõimeline haridus. Konkurentsivõimeline haridus pakkumiseks suureneb järgmistel aastatel veelgi. Gümnaasiumiõppe kvaliteedi tõstmine on üks Valga vältimatutest eesmärkidest. Õpilaste liikumine pärast põhihariduse omandamist Valgast välja on tõstatanud üheks oluliseks eesmärgiks gümnaasiumihariduse kvaliteedi tagamise. Alates 1. septembrist 2012. aastast alustas Valga Gümnaasium tööd ainult gümnaasiumiklassidega ja juba käesolevast õppeaastast õpib gümnaasiumiastmes 25 õpilast rohkem kui mullu. Arengukavas keskendutakse gümnaasiumihariduse maine ja konkurentsivõime jätkuvalle tõstmisele, unustamata kvaliteetset alus- ja põhiharidust ning toetudes tänapäevastele, atraktiivsetele uutele väljaarendatud õppekavadele, heale õpikeskkonnale, toetavale huviharidusele ning noorsootööle.

3. Linnaruum on moodne, korrastatud ja energiasäästlik. Arengukavas on võetud suund, et Valga linnaruum muutub järk-järgult moodsamaks, korrastatumaks ja energiasäästlikumaks. Eesmärgi täitmisel on põhitegevused suunatud avaliku ruumi kvaliteedi parandamisele. Arendus- ja ehitustegevuse kaudu väärtustatakse olemasolevat linnamiljööd, kuid samas ka suunatakse rõhk säästva linnaliikluse soodustamisele. Algst tehakse kesklinna piirkonna taasloomisega, kus korrastatakse munitsipaalomandisse kuuluvad hooned, tänavad, pargid ja väljakud. Eraomandisse kuuluvate hoonete omanikke kaasatakse linnaruumi parendamisse intensiivse teavitustöö abil hoonete ja kruntide renoveerimisest ning korrastamisest. Ehitusliku linnakeskkonna taasloomiseks väärtustatakse ka Valga linnale omast rohelist keskkonda. Kavas on korrastada Tambre paisjärv ja rohealade võrgustik. Kõik linnaruumis aset leidvad tegevused tehakse energiasäästlikkuse ja kõiki kaasava elukeskkonna kavandamise põhimõtteid.

Valga linna arengukava ja eelarvestrateegiaga on võimalik tutvuda Valga linna veebilehel. Arengukava eesmärkide täitmise edenemist on võimalik jälgida järgmisest aastast avaneval veebilehel: 2020.valga.ee.

Loodan, et iga lugeja leiab arengukavast oma ootused ja kaasaloomise võimalused Valga linna paremaks elu-, töö- ja investeerimiskohaks muutumisel!

Haridus

Karjäär — see pole ainult töö, see on kogu su elu!

Sõna karjäär seostub enamikul inimestest peamiselt tööga. See on siiski vaid selle sõna kitsam tähendus — töökogemuste järgnevus ja ametireedelil ülespoole liikumine. Laiemas mõttes on karjäär inimese elukestev areng, st kogu elutee koos kõikide erinevate rollidega (pererollid, ühiskondlikud rollid jms). Ühe lausega öeldes on karjäär elu- ja töökogemuste seeria.

Milliseks kujuneb meie elu järgmine seeria, sõltub väga paljuski meist endast. Tähtsaim on olla paindlik ja valmis otsima uusi radu oma elus, sest maailm meie ümber muutub tohutu kiirusega. Muutused toimuvad nii meie endi vajadustes, huvides, väärtushinnangutes kui ka tööturul ja ühiskonnas tervikuna.

Meie emade-isade uskumused, et amet õpitakse ikka kogu eluks, keskealiste koht pole kooli pingis, elu ongi üks võitlus, igaüks peab oma risti kandma; kes ütles, et elu peab kerge olema ... ja muu selline kraam saab tänapäeval kindalt takistuseks, kui soovivad oma elust rõõmu tunda.

Mida teha, et elu ei oleks vaid „oma risti kandmine“?

Valgamaa Kutseõppekeskus pakub täiskasvanutele 48-tunnise TASUTA koolituse, kus käsitlatavatest teemadest võib saada vastuseid just nimetatud küsimusele.

Mida koolituselt oodata?

Saab uurida oma isiksuslikke omadusi, korrigeerida oma mina-pilti ja enesehinnangut, õppida efektiivseid suhtlemismudeleid ja oma karjääri planeerimist, kandideerimisdokumentide vormistamist jne.

Esimese koolitusgrupiga alustasime 16. oktoobril. Plaanis on avada veel 3 analoogset gruppi. Täpsem teave ja registreerimine Valgamaa Kutseõppekeskuse kodulehel www.vkok.ee; tel 7666 3226; 5340 8298; 527 2534; e-post: koolitus@vkok.ee

TASUTA nõustamist pakume kolmapäeviti kell 12.00–16.00 Valgamaa Kutseõppekeskuses aadressil Looe 3, Valga, kabinet nr 204. Võimalus kokku leppida ka muul, Teile sobival ajal, tel 527 2534.

Tulge koolitusele ja nõustamisele!

Koolitust ja nõustamist rahastab Euroopa Sotsiaalfond.

Linnaelu

Valga eakad elavad täiel rinnal

Üksteist aastat tagasi moodustati Valgas pensionäride liidu venekeelne rühm, kuhu täna kuulub umbes 350 inimest. Kogu tööd juhivad nõukogu esotsas Galina Babitšiga.

Kui palju kasulikku ja huvitavat on tehtud nende aastate jooksul! Pensionärid osalevad aktiivselt linna ja maakonnas, aga ka vabariigi elus ning teevad koostööd sõpradega Läti Valkast. Toimuvad loengud ja vestlused huvitavate inimestega, oma koha on leidnud tähelepanu hooldekodu elanike vastu ja kohtumised õpilastega, populaarsed on tervisepäevad ja tervist parandava kehalise kasvatus tunnid. Regulaarset toimuvad ekskursioonid ja väljasõidud veekeeskusesse, ühised teejoomised ja värvikad ballid, samuti näituste, etenduste, kontsertide külastamine ja kunstiline isetegevus.

Meie lipulaev on ansambel „Oduvantsiki“, kes valmistub tähistama oma 10. aastapäeva. Praegu osaleb ansambli 42 inimest. Armastus kunsti vastu ühendab lauljaid ja tantsijaid erinevatest rahvustest. Austuse ja suure tänu on ära teeninud vokaal- ja tantsurühmade juhid Svetlana Shabunina, Albert Smilga ja Alvin Malõševa. 5. oktoobril osales ansambel „Oduvantsiki“ Tallinnas eakate festivalil. Nende esinemine oli parim näide sellest, millist huvitavat ja täisväärtuslikku elu elavad meie vanema põlvkonna esindajad ning kui palju rõõmu kingib nende kunst vanadele ja ka noortele.

Kahjuks kõik vokaalansambli liikmed ei saanud sõita Tallinna, lauljaid esindasid solistid Nikolai Kovaltšuk ja Leonid Sokolov.

Niina Nusberg

Sport

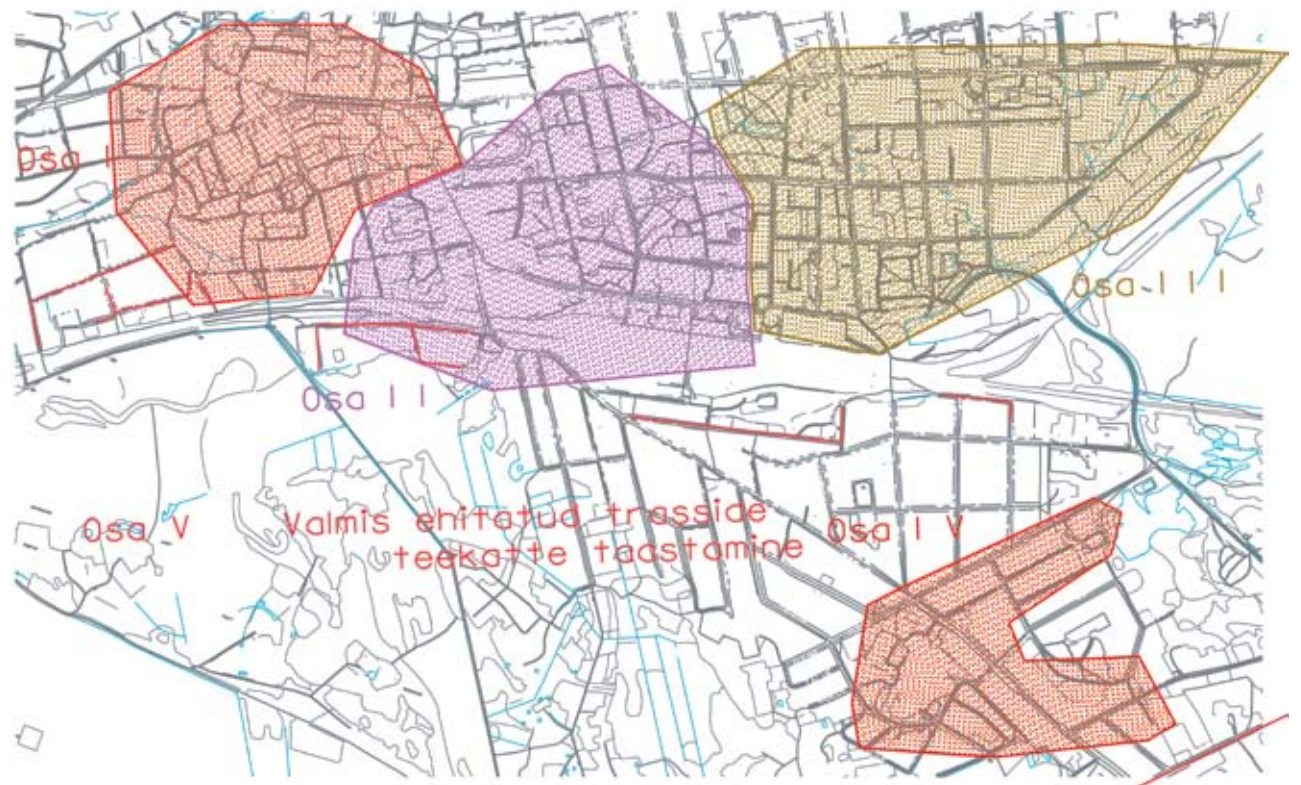
Tule ja toeta Valga/ Maks&Mooritsa kodumänge!

Korvpallimängud toimuvad Valga Spordihallis:

- 23.10 kell 19.00 KML mäng Valga/ Maks&Moorits vs KK HITO
- 06.11 kell 19.00 KML mäng: Valga/ Maks&Moorits vs TYCO Rapla
- 13.11 kell 19.00 KML mäng: Valga/ Maks&Moorits vs Tallinna Kalev
- 16.11 kell 19.00 BBL mäng: Valga/ Maks&Moorits vs Liepaja
- 30.11 kell 19.00 BBL mäng: Valga/ Maks&Moorits vs Lietkabelis
- 04.12 kell 19.00 KML mäng: Valga/ Maks&Moorits vs Rakvere Tarvas
- 07.12 kell 19.00 KML mäng: Valga/ Maks&Moorits vs TÜ/ROCK
- 11.12 kell 19.00 BBL mäng: Valga/ Maks&Moorits vs Jelgava
- 14.12 kell 19.00 BBL mäng: Valga/ Maks&Moorits vs Juventus
- 28.12 kell 19.00 KML mäng: Valga/ Maks&Moorits vs KK Pärnu

Ülevaade veemajandusprojektist

Möödunud aasta suvel katkestasid projekti „Veemajandusprojekt — Valga linn“ peatöövõtja, firma K&H ja tema allettevõtte tööd meie linna objektidel ja läksid hiljem pankrotti. Uute hangete ettevalmistamine, kogu nõutava eeltöö tegemine ja korraldamine võttis meil aega üle poole aasta.

Ilmar Tõlner

Valga aselinnapea

Rahastaja, Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) lubas jaotada projekti hanked mitmesse väiksemasse ossa, mis andis võimaluse järk-järgult töödega edasi minna.

Suve jooksul taastas OÜ Valga Teed veemajandusprojekti II osa raames tänavate teekatteid seitsmes lõigus: J. Kuperjanovi ja Petseri tn ristmik, J. Kuperjanovi tn lõigus Pikk tn ja Männiku tn, Karja ja Mõõbli tn ristmik, Tööstuse tn, Allika tn, Kuperjanovi 7 ja Siili keskus, Pärna pst. Samuti taastati Valga linna staadioni murukate.

Järgmiseks töösse minevaks objektiks on Valga linna Kuperjanovi tn piirkonna vee-, sademevee- ja kanalisatsioonitorustike ehitustööd järgmiste mahtudega:

- veetorustiku paigaldamine pikkusega ca 1867 m;
- reoveekanalisatsiooni torustiku paigaldamine pikkusega ca 1659 m;

- survekanaliseerimise paigaldamine pikkusega ca 38 m;
- sademevee kanalisatsioonitorustiku paigaldamine kogupikkusega ca 1362 m;

Ehitab AS Valmap Grupp ja tööd peavad olema lõpetatud juuliks 2013.

Ülejäänud ehitustööd on jagatud viieks osaks. Nende tegemiseks laekus kokku 4 pakkumist kogusummas üle 3 miljoni euro. 04.10.2012 sõlmisime lepingu tööde teostamiseks eespool mainitud hanke osale 3 edukama pakkujaga Nordecon AS. Hankelepingu objektiks osas III on Valga linna vee-, sademevee- ja kanalisatsioonitorustike ehitustööd Kungla, Petseri, Saare, Karja, Männiku, Kuperjanovi, Kase, Jakobi, Vahtra, Maleva, Pikk jne piirkonnas, mille raames paigaldatakse ca 3,2 km veetorustikku, ca 2,9 km kanalisatsioonitorustikku ja ca 0,9 km sademevee kanalisatsioonitorustikku. Tööd peavad olema lõpetatud septembris 2013.

Kui KIK rahuldab AS-i Valga Vesi taotluse, siis on kavas sõlmida leping orienteeruvalt ka novembris veel ka

osale I, mis hõlmab töid Uus, Vee, Riia, Raja, Sepa, Haru, Kesk, Vabaduse, Aia, Kuperjanovi, Vaikne, Liiva, Muru jne piirkonnas, mille raames paigaldatakse ca 2,8 km veetorustikku, ca 2,5 km kanalisatsioonitorustikku ja ca 0,3 km sademevee kanalisatsioonitorustikku.

Keskkonnaminister on allkirjastanud meilme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ määruse muudatuse ning 4. oktoobril ilmus see Riigi Teatajas, st et avatakse nn IV taotlusvoor, mille raames on võimalik taotleda EL-i Ühtekuuluvusfondi toetust elanikele nõuetekohase veevarustuse- ja kanalisatsiooniteenuse osutamiseks vajalike ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide arendamiseks. Nende projektide, mida kavatakse ellu viia eespool nimetatud vooru raames, abikõlblikkuse lõpupäev ei tohi olla hilisem kui 31. august 2015.

AS Valga Vesi kavatab võimalusel veel selle aasta lõpukuudel esitada taotluse nende tööde lõpuleviimiseks, mida ei olnud võimalik rahastada eelmise programmi raames. Sinna kuuluksid näiteks osa II, IV, ja V lisatud skeemilt.

Uus eelarvestrateegia**Imbi Rõivassepp**

Valga LV rahandusameti juhataja

Valga linnavalikogus 28. septembril vastu võetud „Valga linna eelarvestrateegia aastateks 2013–2016“ on dokument, mis koostatakse linna arengukavas kokku lepitud eesmärki-de saavutamiseks vajalike tegevuste finantseerimiseks. Prognoositakse linna tulubaas ja tehtavad kulud. Kui võrd linna tuludest poole moodustavad riigilt saadavad toetused, siis on Valga suuresti sõltuv riigi tasandil tehtavatest poliitilistest otsustest. Tulenevalt sellest ollakse põhitegevuse kulude kavandamisel konservatiivsed.

Linna võimekus investeerida ainult omavahendite arvelt on väike ning ainsus

tee on maksimaalselt kasutada võõrahendeid. Valga linn on käitunud laenu võtmisel arukalt, teinud seda ainult suurte projektide omaosaluse finantseerimiseks. Seetõttu on meil piisavalt võimekust laenu juurde võtta suurte investimisprojektide omaosaluse katteks ning seeläbi kasutada Euroopa Liidust saadavat abi.

Eelarvestrateegia kinnitab, et meil on piisavalt võimekust linna majandada ja edasi arendada. Lähiaastatel saavad korda meie koolimajad, linn peaks saama uue nütudisaegse ja ökonoomse tänavavalgustuse, kogu linn peaks olema varustatud puhta joogiveega ja teed tänavad saama järk-järgult remonditud.

Ajaleht VALGA LINNA LEHT ilmub Valga Linnavalitsuse kull

Väljaandja: Valga Linnavalitsus

Linnavalitsuse kantselei: Puiestee tn 8, 68203 Valga; telefon: 766 9900; 766 9910; faks: 766 1351; e-post: valgalv@valgalv.ee

Toimetust / reklaam: Avalike suhete spetsialist Hele Heletäht; telefon: 766 9902; 5347 2255
e-post: hele.heletaht@valgalv.ee; www.valga.ee

Teostus: Editor Grupp OÜ

Trükk: Baltic Print & Banners OÜ

Trükiarv: 8000 EST/2000 RUS

Lasteaedades laotakse tugevat vundamenti

Valga lasteaiad on tugevad nii sisult kui ka vormilt: kvalifitseeritud personal ja korrastatud hooned ning lasteaiade õuealad loovad head tingimused kasvamiseks, arenemiseks ja õppimiseks.

Anneli Rants

Valga LV haridus- ja kultuuriameti juhataja

Lasteaed on lapsele kohaks, kus ei hakka ial igav, kus on tore ja turvaline ning kus mängud ei saa kunagi otsa. Mängu kaudu omandab laps esimesed teadmised ja oskused, mis on vajalikud kaaslastega suhtlemiseks. Koostöös koduga laotakse lasteaia tugevat vundamenti koolimiseks.

Valga linnas töötab neli lasteaeda, kus käib 80% meie linna eelkooliealistest lastest. Praegu on lasteaias Buratino 178, Kasekeses 116, Pääsukeses 125 ja Walkos 174 last, kõikides lasteaiades on veel ka üksikuid vabu kohti.

Linn seisab hea selle eest, et aasta-aastalt muutuksid meie lasteaiad veelgi turvalisemaks, ilusamaks ja võimalusterohkemaks. Sel aastal renoveeriti Walko lasteaia täielikult ühe rühma kõik ruumid. Pääsukese hoone on nüüdsest soojustatud ja toreda värvilahendusega, seal on vahetatud kõik aknad ja uksed. Turvalisust lisab Pääsukese uus piirdeaed ja kohe-kohe on lõppemas ka territooriumisest teede ning õueala korrastamine — senine katkine asfalt asendatakse tänavakividega. Ka Buratino ja Kasekeses lasteaias tehti vajalikke remonditöid. Lähijalal alustab linnavalitsus lasteaiades amortiseerunud madratsite ja voodite väljavahetamist. Lisaks eelnevale tutvustatakse õpetajatele uusi õppemethodikaid, mis laste elu lasteais toredamaks teevad ning aitavad kujundada ja kinnistada üldteada-tuntud väärtusi.

Hästi on lasteaiadadel õnnestunud Keskkonnainvesteeringute Keskusele (KIK) kirjutatud projektid, tänu millele said lapsed käia ekskursioonidel Pokumaal, Karula rahvusparkis, Elistvere loomaparkis, lodjasõidul Väike-Emajõe, mitmes loodusmuuseumis ja mujalgi. Kõik sellised käigud rikastavad laste sisemaailma ja annavad õpet-

Lasteaia Walko mudilased mänguväljakul.

likke elamusi, mida mäletatakse kaua. KIKi toetusel valmis ka lasteaia Walko õuealale loodusrada, mida lisaks oma lasteaialastele saavad kasutada ka teised lasteaiad.

Väga tähtis on lasteaia personali koostöö hoolekogu ja lapsevanematega ning nende kaasamine lasteaia tegevistesse — Valgas on see hästi õnnestunud. Suurepärast koostööd näitavad ühiselt korraldatud ettevõtmised, nagu Buratino lasteaia üle linna tuntud suurpeod ja heategevuslaadad, Kasekeses ja Pääsukese spordi- ja rahvakalendripäevade üritused, Walko lasteaia spordi- ja kevadised perepäevad, kirbuturg ja palju-palju muudki.

Linna üheks prioriteediks on nõuetele vastavad lasteaiad, ühesugused õppekavast tulenevad kasvatusväärtused ja eesmärgid, mille nimel ühiselt ka tegutsatakse. Selle tulemusena kasvab aktiivsest ja tublist lasteaialapsest kindlasti tubli koolilaps ja edukas täiskasvanu.

Walko lasteaia direktor Riina Vähi: „Valga linn on igakülgselt toetanud

lasteaia tegemisi. Aktiivsed on olnud ka meie hoolekogu ja lapsevanemad. Kevadel avati meie lasteaia õuealal Valga linna esimene lasteaiastele mõeldud õuesõpperada, milleks saadi vahendid tänu endisele õppealajuhatajale ja lapsevanemale Maire Murumaale, kes kirjutas KIK-ile projekti. Õpperaja valmimisele aitas kaasa kogu lasteaia kollektiiv. Nüüd on meil jäljemaja, tunnetuskastid ja mõistatamiskapid. Jäljemajas on liivakivi all peidus Eesti metsloomade jäljed, mida lastel on põnev otsida ja leida ning seintel on infoga puidust jäljeraamatud iga looma kohta. Tunnetuskaste on neli ja need on täidetud meie metsadest kogutud loodusliku materjaliga, mille peal lapsed saavad kõndida. Kaksteist mõistatamiskappi saavad seda katsetada. Samuti loome oma esimesed appid (ehk rakendused), paneme kokku muusika, teeme filme — seega, püüame seda kõike teha turvaliselt. Huviringide juhtideks on Eva Tšepurko ja Marvin Mägi. Huviringidele telliti Elionist ja EMTst eri tootjate tahvelarvutid ning nende katsetamine huviringis annab ka lastele ülevaate, kas osta kunagi endale selline tehnika või mitte, ja millist on parem valida, mida silmas pidada ostu tegemisel. Mõnele lapsele see ongi ainuke võimalus kasutada nüüdisaegset tehnikat ja ajaga kaasas käia! Huviringis tehtud töödest koostatakse ajaveeb, nii et ka teised saavad seda põnevat materjali kasutada. Järgmine kord, kui Valga elanikud leiavad „imelikke mustreid“ ehk QR-koode, skaneerivad neid mobiiltelefonidega ja loevad läbi, siis tasuks mõelda sellele, et see võiks just huviringi tegevus olla!

Ootame kõiki meie õpperada uudistama ja läbima!“

Lapsed said uue ringi ja nutitehnikat

Eva Tšepurko

Valga Vene Gümnaasiumi haridustehnoloog

Vaata Maailma SA koos EMT, Elioni ja Microsoftiga on võtnud eesmärgiks soodustada uute infotehnoloogia-alaste huviringide tekkimist. Selle jaoks oli välja kuulutatud projektikonkurss, et leida 20 huviringi, mis saaksid 2012.–2013. õppeaastal toetajatelt rahastuse. Oodatud olid infotehnoloogia huviringide ideed 10–19-aastastele õpilastele. Konkursi lõpptähtaeg oli 30. august.

Projektikonkursile esitati 87 rahastamistoetlust. Kuivõrd koolide ja huviringide huvi üle Eesti oli väga suur, otsustati rahastada 36 huviringi, mis tegutsesid algaval õppeaastal „Nutilabori“ nime all.

Nutilabori projekti käigus arendatakse 2012.–2013. õppeaastal noorte infotehnoloogia-alast huvitegevust Eestis, pakutakse suuremale hulgal noorte infotehnoloogiaga seotud huviringides osalemise võimalust, kasvatades seeläbi nende huvi antud eriala õppimise vastu. Valga Vene Gümnaasium osales projektikonkursil ja jõudis lõppvooru oma huviringi ideega „Turvaline Internet QR koodide abil“.

Vaata Maailma SA koos EMT, Elioni ja Microsoft Eestiga toetavad Valga Vene Gümnaasiumi huviringi tegevust tahvelarvutite ja nutitelefonide soetamisel. Oktoobrist alustab tööd Valga Vene Gümnaasiumis kaks huviringi rühma, kuhu on oodatud kõik asjast huvitatud lapsed Valga linnas. Tööd alustab noorterühm, kuhu oodatakse 10–14-aastasteid lapsi, ja vanem, 15–19-aastaste rühm. Tunnid toimuvad nii eesti kui ka vene keeles. Valgamaa laste osalemist huviringis toetab Vaata Maailma SA ning seega on ringis osalemine lastele tasuta. Huviringi raames õpetatakse kasutama turvaliselt tehnoloogiast, vaadatakse, kuidas

nutitelefone ja tahvelarvuteid saab kasutada õpetöös, loome sündmustele QR-koodid ning koostame lugemisraja ja õuesõppe jaoks looduseraja, kus teeme puude ja põõsaste jaoks QR-koodi, ning kõige väiksemad osalejad saavad seda katsetada. Samuti loome oma esimesed appid (ehk rakendused), paneme kokku muusika, teeme filme — seega, püüame seda kõike teha turvaliselt. Huviringide juhtideks on Eva Tšepurko ja Marvin Mägi. Huviringidele telliti Elionist ja EMTst eri tootjate tahvelarvutid ning nende katsetamine huviringis annab ka lastele ülevaate, kas osta kunagi endale selline tehnika või mitte, ja millist on parem valida, mida silmas pidada ostu tegemisel. Mõnele lapsele see ongi ainuke võimalus kasutada nüüdisaegset tehnikat ja ajaga kaasas käia! Huviringis tehtud töödest koostatakse ajaveeb, nii et ka teised saavad seda põnevat materjali kasutada. Järgmine kord, kui Valga elanikud leiavad „imelikke mustreid“ ehk QR-koode, skaneerivad neid mobiiltelefonidega ja loevad läbi, siis tasuks mõelda sellele, et see võiks just huviringi tegevus olla!

Rohkem infot projekti kohta: www.nutilabor.ee

Linnaelu

Tulge Killu Mängumaale!

Äsja lõppenud hilissuvel andis Valga lastele põhjust rõõmustamiseks kesklinnas avatud Killu Mängumaa. Mängumaa rajanud Kalev Lauli sõnul on Pärna puistee 1 asuvates avarates ruumides laste jaoks olemas kõik vajalik, et pidada üks tore sünnipäev või veeta paar mängulustlikku tundi.

Killu Mängumaal ootavad lapsed batuut, ronimiskeskus ja -redelid, hulgaliselt mänguasju ning kolm enam levinud telekamaängu: PS3, Wii ja Xbox. Fantaasiaal saavad lapsed lasta lennata, mängides nukumajaga või ehitades Lego-klotsidega. Kuigi mängumaa on avatud alles lühikest aega, on saadeged külastajad juba märganud, et nii mõnigi huvitav asi on vahepeal juurde tekkinud või uue ilme saanud. Killu Mängumaa on võtnud eesmärgiks pideva arenemise ja kasvamise. Just nii, nagu seda teevad mängumaaal käijadki.

Mängumaal leiavad tegevust igas vanuses lapsed — imikutest kuni esimesi aastaid kooliteed sammujatani. Samas meelitavad ka vanemaid lapsi arvutimängud, sest istuda autoistmel, ees rool ja pedaaliid, ning tundes ennast nagu rallisõitja, on siiani olnud harvaesinev võimalus. Just rallimäng on paelunud isegi lastega mängumaale tulnud isasid!

Pidusid on Killu Mängumaal pidanud juba hulk sünnipäevalapsi ning kinnitust on saanud töö, et 20 külalist mahuvad nii mängumaale kui ka suure peolaua taha ära väga lahedalt. Mängumaale on tulnud isegi otse lasteaiast kogu rühmaga. Lisaks sünnipäevadele kavandatakse mängumaal veel mudilaste rühmaõhtuid ja avatud aegadel külastavad mängumaa väikeste lastega sõpruskonnad, et lisaks lastele ka vanemad omavahel suhelda saaks. Kuigi tundub, et aasta lõpp on veel kaugel, on juba asutus, kes on huvi tundnud töötajate laste jõulupidude pidamiseks Killu Mängumaal. Aga sõltumata sellest, mis on mängumaale tuleku põhjuseks, tehakse tööd selle nimel, et kõik külalised saaksid meeldijäeva elamuse. Seetõttu pakutakse lisaks ruumidele veel mängude läbiviija ja näomaalingute tegija teenuseid ning aidatakse korraldada terviklikku pidu, mis sisaldab ka tootlustamist. Ja tundub, et mängumaa on linnarahva poolt omaks võetud.

Kui Killu Mängumaal saab sünnipäevade jaoks aegu broneerida seitsmele päevale nädalas, siis mänguhuvilistele on uksed avatud praegu kolmapäeviti kella 12st kuni 20ni. Värskeimat infot mängumaa tegemiste ja lahtiolekuaegade kohta saab internetist: www.killu.ee, või Killu Mängumaa Facebook'i lehel.

Kalev Laul
Killu Mängumaa rajaja

Kultuur

PÖFF tuleb taas

Pimedate Ööde Filmifestival ehk PÖFF on täna üks suuremaid filmsündmusi kogu Põhja-Euroopas — festivali jooksul külastab kinosaalid rohkem kui 70 000 inimest ja filme jõuab kinolinadele rohkem kui 500 (koos lühifilmidega). Kui suur festival Tallinnas lõppeb, asuvad valitud filmid teekonnale ümber Eesti, jõudes ka Valga linnas.

Kui eelmisel aastal tähistas suur PÖFF oma 15. juubelit, siis sel aastal on tegu väikese juubeliga Valga elanike jaoks, sest festival jõuab linna 5. korda. Eelmise aasta detsembris kogus Valga PÖFF üle 600 kinokülastuse, selle üle on kõigil PÖFFi tegijatel ülimalt hea meel. On südantsoojendav, et Valga linn kinokultuuri oluliseks peab ja valgalasi kinosaalidesse tuua soovib, selles osas olemas saajaprotsendilised võitluskaaslasted.

Filmivalikul oleme alati püüdnud arvestada linnade endi soovidega. Täna on Valga PÖFFi avafilmi ja kava veel vara välja öelda — meie meeskond töötab viimase hetkeni täisaurul, et kõigi linnade programm kokku panna! Aga olen kindel, et valik on mitmekülgne ja rõõmustab väga erinevaid vaatajaid. Soovime, et Valga elanikud saaksid tulla PÖFFist osa saama lausa perede ja sõpruskondadega.

Kavaga saab tutvuda aadressil: <http://2012.poff.ee/est/poff-ule-eesti>

Tiina Lokk
Festivali direktor

